

3. Регулювання у сфері бухгалтерського обліку та аудиту в ЄС та перспективи адаптації законодавства України / [Голов С., Величко О., Костюченко В. та ін.; за наук. ред. С. Голова]. — К., 2005. — 584 с.

4. Уманців Г. В. Холдингові компанії та промислово-фінансові групи у сучасній економіці: [монографія] / Уманців Г. В. — К.: ВІРА-Р, 2002. — 429 с.

5. Alfredson K. Applying International Accounting Standards / [Alfredson K., Leo K., Picker R., Pacter P., Radford J.]. — WILEY, John Wiley & Sons Australia, Ltd, 2005. — P. 631–1071.

Кравчук Н. В., асистент
кафедри фінансів, обліку і контролю,
Тернопільський національний
технічний університет

АМОРТИЗАЦІЯ ЗАСОБІВ ПРАЦІ У ВІДТВОРЮВАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПІДПРИЄМСТВ

Ринкові відносини в будь-якій державі формуються в прив'язці їх до єдиної схеми: попит суспільства народжує відповідну йому пропозицію. Виробництво ж в цих умовах повинне здійснюватися на найефективнішій економічній основі, використовуючи прийоми та механізми, які відповідають інтересам виробництва і виробників, менеджменту і суспільства в цілому. Це відноситься й до системи ведення обліку в цукровій промисловості в цілому, і засобів виробництва — зокрема. Тому, в першу чергу необхідно з'ясувати роль виробничого процесу в загальній схемі відтворення (рис. 1).

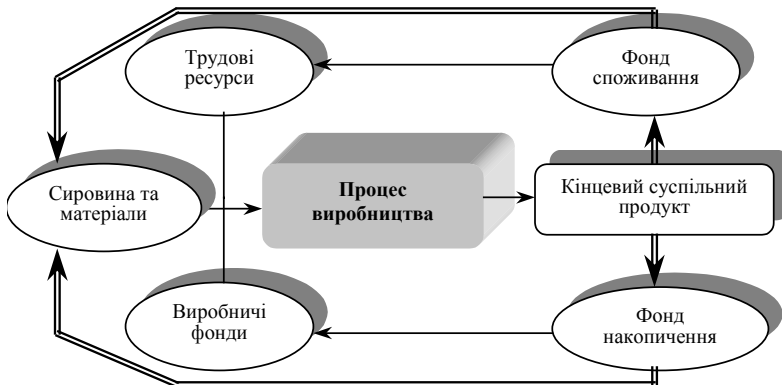

Рис. 1. Роль виробничого процесу в системі відтворення

Слід зазначити, що особливості відтворення сучасного бурякоцукрового виробництва полягають:

- у комплексному характері необхідності врахування технічних та політичних факторів;
- у складності як технічної, так і організаційної структури;
- у тісному зв'язку з зовнішнім середовищем підприємства;
- повільним процесом відтворення засобів праці;
- у підвищенні значення кадрового потенціалу підприємства.

Проте, цілісне уявлення про суть амортизації можна отримати, розглядаючи її з двох позицій. З одного боку, амортизація дозволяє відшкодувати, раніше понесені на придбання засобу праці, витрати, з іншої — створити фонд для його заміни. Таким чином, декапіталізація витрат спрямовується не лише на формування фінансового результату, але й на рекапіталізацію витрат в засоби праці (рис. 2).

Необхідність рекапіталізації витрат визначається принципом безперервності діяльності, який передбачає заміну засобів праці після закінчення терміну їх експлуатації. Протягом періоду корисного використання засобів праці в обороті господарюючого суб'єкта «осідають» засоби амортизації, призначені для рекапіталізації (рис. 3).

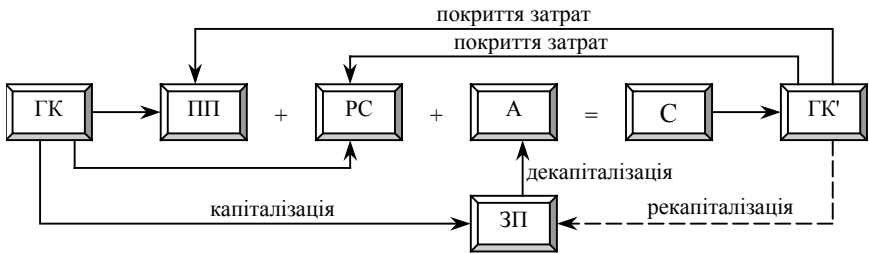
Сучасна методика бухгалтерського обліку основних засобів відображує лише декапіталізацію витрат, але не фіксує процес рекапіталізації. Накопичені за кредитом рахунку 13 «Знос (амортизація) необоротних активів» амортизаційні відрахування виступають в якості регулятиву при визначенні балансової вартості основних засобів, що знаходяться в експлуатації, і не пов'язані з формуванням і використанням амортизаційного фонду.

Рис. 2. Взаємозв'язок капіталізації, декапіталізації та рекапіталізації витрат на придбання засобів праці

У ринковій економіці декапіталізація витрат у засоби праці може здійснюватись різними способами, передбаченими обліковою політикою. При цьому кожен господарюючий суб'єкт само-

стійно вибирає метод нарахування амортизації, перетворюючи даний процес на інструмент фінансової (дивідендної) політики.

ГК — грошові кошти; ПП — затрати на придбання предметів праці;
 РС — затрати на робочу силу; А — амортизаційні відрахування
 (частина витрат на придбання засобів праці);
 С — собівартість продукції

Рис. 3. Капіталізація, декапіталізація і рекапіталізація витрат на придбання засобів праці в процесі кругообігу капіталу

Таким чином, в умовах ринку сума амортизації, що відшкодується з виручки, не збігається за вартістю з сумою нарахованої амортизації в бухгалтерському обліку, який за мету має виявлення фінансового результату. Так, якщо підприємство для окремих видів майна, може використовувати методіку прискореної амортизації, це не означає, що нарахована сума амортизації буде сприйнята ринком як суспільно визнана. Тобто, незалежно від того, якої дивідендної політики дотримується конкретне підприємство-виробник і який метод нарахування амортизації ним вибраний у фінансовому обліку з метою розподілу фінансового результату за часом, на ринку однакова продукція продаватиметься за однаковими суспільно визнаними цінами. Отже, ринком сприйматиметься однакова собівартість продукції та однаковий прибуток, характерні для даного виду продукції. Відповідно, ринок сплатить і однакову амортизацію засобів праці.

Література

1. Акбердин Р. З. Обоснование эффективности затрат на ремонт и обновление оборудования / Р.З. Акбердин. — Свердловск, 1971. — 124 с.
2. Веретенникова И. И. Амортизация и амортизационная политика / И. И. Веретенникова. — М. : Финансы и статистика, 2004. — 192 с.